

Věc C-48/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

25. ledna 2024

Předkládající soud:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva)

Datum předkládacího rozhodnutí:

24. ledna 2024

Žalobkyně v prvním stupni a navrhovatelka:

Všthe Vilniaus tarptautinė mokykla

Žalovaná v prvním stupni a odpůrkyně:

Valstybinė kalbos inspekcija

[...]

**LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS (Nejvyšší
správní soud Litvy)**

USNESENÍ

24. ledna 2024

[...]

Toto soudní kolegium Nejvyššího správního soudu Litvy [...] [složení soudu a jména osob zúčastněných ve věci]

projednalo v ústním jednání správní věc týkající se kasačního opravného prostředku navrhovatelky *VšĮ Vilniaus tarptautinė mokykla* (Mezinárodní škola ve Vilniusu) proti rozsudku regionálního správního soudu ve Vilniusu ze dne 17. listopadu 2022 vydanému ve správním řízení vedeném [touto] navrhovatelkou [...] proti odpůrkyni Valstybinė kalbos inspekcija (státní jazyková inspekce) o zrušení usnesení.

Toto soudní kolegium

rozhodlo takto:

I.

1. Projednávaná věc se týká sporu mezi navrhovatelkou, *VšĮ Vilniaus tarptautinė mokykla* (dále jen „navrhovatelka“ nebo „škola“), a státní jazykovou inspekcí (dále jen „odpůrkyně“ nebo „inspekce“) ohledně usnesení inspekce č. 30 ze dne 26. května 2022 (dále jen „usnesení“). Inspekce poté, co zjistila, že 18 zaměstnanců školy nesložilo zkoušku ze znalosti státního jazyka na úrovni II. kategorie podle usnesení vlády Litevské republiky č. 1688 ze dne 24. prosince 2003 „o schválení a zavedení kategorií znalosti státního jazyka“ (dále jen „usnesení“), uložila usnesením těmto zaměstnancům školy, aby zkoušku výše uvedené kategorie složili do 2. února 2023 (nebo aby předložili nezbytné doklady). Usnesení obsahuje rovněž poučení určené navrhovatelce, že nedodržení tohoto usnesení bude mít za následek uplatnění sankcí stanovených právními předpisy Litevské republiky.

Právní rámec. Unijní právo

2. Článek 49 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) stanoví:

„V rámci níže uvedených ustanovení jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území jiného členského státu. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu usazenými na území jiného členského státu.

Svoboda usazování zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li kapitola o pohybu kapitálu jinak.“

3. Podle článku 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (dále jen „směrnice 2005/36/ES“) platí, že tato směrnice stanoví pravidla, podle nichž členský stát, který podmiňuje přístup k regulovanému povolání nebo jeho výkon na svém území získáním určité odborné kvalifikace, uznává pro přístup k tomuto povolání a jeho výkon odborné kvalifikace nabyté v jednom nebo více jiných členských státech, které jejich držitele opravňují vykonávat v tomto členském státě stejné povolání. Tato směrnice rovněž stanoví pravidla pro částečný přístup k regulovaným povoláním a uznávání odborného výcviku vykonané v jiném členském státě.

4. Článek 53 odst. 1 směrnice 2005/36/ES stanoví, že „[p]říslušníci povolání, kteří využijí uznávání odborných kvalifikací, musí mít jazykové znalosti nezbytné k výkonu povolání v hostitelském členském státě“. Článek 53 odst. 2 stanoví, že „[č]lenský stát zajistí, že veškeré kontroly prováděné orgánem příslušným pro kontrolu splnění povinností podle odstavce 1 nebo pod jeho dohledem se omezují na znalost jednoho úředního jazyka hostitelského členského státu nebo jednoho

správného jazyka hostitelského členského státu, pokud je tento jazyk rovněž úředním jazykem Unie“. Článek 53 odst. 3 stanoví, že „[k]ontroly prováděné v souladu s odstavcem 2 jsou uloženy tehdy, má-li vykonávané povolání důsledky pro bezpečnost pacientů. Kontroly mohou být uloženy i s ohledem na jiná povolání, pokud existují vážné a konkrétní pochybnosti o dostatečnosti jazykových znalostí daného příslušníka povolání ve vztahu k odborným činnostem, které tato osoba zamýšlí vykonávat. Kontroly mohou být prováděny pouze po vydání evropského profesního průkazu v souladu s článkem 4d nebo případně po uznání odborné kvalifikace“. Článek 53 odst. 4 stanoví, že „[k]aždá kontrola jazykových znalostí je přiměřená činnosti, jež má být vykonávána. Dotyčný příslušník povolání má právo podat při těchto kontrolách odvolání podle vnitrostátního práva.“

Právní rámec. Vnitrostátní právní úprava

5. Článek 14 Ústavy Litevské republiky stanoví, že státním jazykem je litevština.

6. Článek 2 zákona Litevské republiky o státním jazyce (dále jen „zákon o státním jazyce“) stanoví, že státním jazykem Litevské republiky je litevština.

7. Podle článku 6 zákona o státním jazyce platí, že vedoucí, zaměstnanci a úředníci státních a obecních institucí, orgánů, úřadů, jakož i vedoucí, zaměstnanci a úředníci policie, donucovacích orgánů, zařízení v oblasti komunikací, dopravy, zdravotnictví a sociálního zabezpečení a dalších zařízení poskytujících služby obyvatelstvu musí znát státní jazyk podle kategorií jazykových znalostí stanovených vládou Litevské republiky.

8. Vláda podle článku 6 zákona o státním jazyce schválila usnesením č. 1688 ze dne 24. prosince 2003 „o schválení a zavedení kategorií znalosti státního jazyka“ (naposledy pozměněným dne 16. března 2022 usnesením vlády Litevské republiky č. 227; dále jen „usnesení“) zavedení kategorií znalosti státního jazyka a popis postupu jejich uplatňování (dále jen „popis“). Výše uvedené usnesení rovněž ukládá vedoucím státních a obecních institucí a orgánů, veřejných institucí ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví státu nebo obcí, regionálních rozvojových rad a zařízení poskytujících služby obyvatelstvu, aby schválili seznamy pracovních míst státních zaměstnanců, úředníků a zaměstnanců v pracovním poměru, kteří pobírají plat ze státního rozpočtu, rozpočtů obcí a jiných státních peněžních fondů, na které se vztahují zvláštní kategorie znalosti státního jazyka (bod 2 usnesení). Usnesení dále doporučuje vedoucím státních a komunálních podniků, sdružení, závodů, orgánů a organizací, kromě těch, které jsou uvedeny v bodě 2 tohoto usnesení, stanovit kategorii znalosti státního jazyka pro pracovní místa, jejichž pracovní náplň zahrnuje úkoly komunikace s osobami, vyhotovování nebo kompletaci dokumentů, a vypracovat seznam těchto pracovních míst (bod 3 usnesení). Na zaměstnávání cizinců, kterým je nebo byla udělena dočasná ochrana v Litevské republice, se kategorie znalosti státního jazyka neuplatní po dobu dvou

let ode dne, kdy byla těmto osobám uvedená dočasná ochrana v Litevské republice udělena (bod 4 usnesení).

9. V bodě 2 popisu se uvádí, že kategorie znalosti státního jazyka slouží k posouzení toho, jakou znalost státního jazyka má určitá osoba. Při určování kategorie znalosti státního jazyka se vychází ze společného evropského referenčního rámce pro jazyky a z popisu obsahu úrovně znalosti litevštiny jako cizího jazyka, který schválila Státní komise pro litevský jazyk na svém zasedání dne 17. června 2016, a z popisu.

10. Z bodu 6 popisu vyplývá, že existují tři kategorie znalosti státního jazyka (první kategorie je nejnižší a třetí kategorie je nejvyšší). V bodě 6.2 popisu se uvádí, že druhá kategorie znalosti státního jazyka odpovídá znalosti litevského jazyka na úrovni B1 (požadavky na znalost litevského jazyka dané osoby jsou popsány v bodě 5.3 popisu).

11. V bodě 5.3 popisu se uvádí: „Úroveň znalosti litevského jazyka B1 ‚Hraniční‘ (nezávislý uživatel). Daná osoba je schopna porozumět mluveným a psaným textům na známá témata, hovořit o široké škále témat z každodenního života a práce, popsat zážitky, události, sny, naděje, přání, stručně uvést důvody, vysvětlit názory nebo plány, vyplnit standardní formuláře v dokumentech, napsat krátké texty na témata z každodenního života a práce, vytvořit jednoduchý souvislý text na témata, která jsou jí známá nebo jí zajímají. Je rovněž schopna porozumět mluvené řeči, psanému textu a komunikovat.“

12. V bodě 8 popisu se uvádí, že druhá kategorie znalosti státního jazyka se vztahuje na zaměstnance v oblasti školství, kultury, zdravotní péče, sociálního zabezpečení a v dalších oblastech, státní zaměstnance a úředníky veřejné správy, u nichž se vyžaduje vzdělání nejvýše na úrovni vysokoškolského vzdělání, pomaturitního vzdělání získaného před rokem 2009 nebo středního odborného vzdělání získaného před rokem 1995, pokud musí pravidelně komunikovat s osobami nebo vyplňovat standardní formuláře v dokumentech (s výjimkou učitelů vyučujících ve státním jazyce).

13. V bodech odůvodnění zákona Litevské republiky o vzdělávání (dále jen „zákon o vzdělávání“) se uvádí, že vzdělávání je činnost, jejímž cílem je poskytnout jednotlivcům základ pro plnohodnotný samostatný život a napomáhat jim v neustálém zlepšování jejich schopností. [...]. [podrobný popis významu vzdělávání].

14. V článku 72 odst. 1 zákona o vzdělávání uvádí, že školy cizích států a mezinárodních organizací (s výjimkou vysokých škol) se zřizují a působí v Litevské republice za podmínek stanovených tímto zákonem a v souladu s jím stanoveným postupem, mezinárodními dohodami uzavřenými Litevskou republikou a dalšími právními předpisy. Vzdělávací programy cizích států a mezinárodních organizací (s výjimkou vysokoškolských studijních programů) mohou být uskutečňovány (ukončeny) v souladu s postupem stanoveným vládou

na základě písemného souhlasu ministra pro vzdělávání a vědu. Podle čl. 72 odst. 3 zákona o vzdělávání mohou být vzdělávací programy cizích zemí a mezinárodních organizací poskytovány ve školách Litevské republiky v jiném než litevském jazyce. Osobám, které absolvovaly vzdělávací programy cizích států a mezinárodních organizací v Litvě, vydají příslušné cizí státy nebo organizace osvědčení.

15. Článek 48 odst. 1 zákona o vzdělávání stanoví požadavky na vzdělání a kvalifikaci osob, které chtějí pracovat jako učitelé. Článek 48 odst. 3 tohoto zákona stanoví, že učitelé uvedení v čl. 48 odst. 1 tohoto zákona musí mít kvalifikaci stanovenou ministrem pro vzdělávání a vědu. Podle čl. 48 odst. 4 tohoto zákona může v Litvě pracovat jako učitel osoba, která získala kvalifikaci v členském státě nebo ve Švýcarské konfederaci uznanou postupem stanoveným v zákoně Litevské republiky o uznávání regulovaných odborných kvalifikací a která splňuje požadavky stanovené v čl. 48 odst. 1 a 3 zákona o vzdělávání.

16. Nařízení ministra pro vzdělávání, vědu a sport Litevské republiky č. V-774 ze dne 29. srpna 2014 „o schválení popisu požadavků na kvalifikaci učitelů“ (ve znění relevantním pro projednávanou věc, naposledy pozměněném nařízením ministra pro vzdělávání, vědu a sport Litevské republiky č. V-611 ze dne 21. dubna 2022), kterým se schvaluje [...] popis, přijatý k provedení ustanovení čl. 48 [odst. 2 a] odst. 3 zákona o vzdělávání (popis kvalifikace učitelů), stanoví, že učitelé působící v programech všeobecného vzdělávání, odborného vzdělávání a neformálního vzdělávání musí ovládat litevský jazyk, úroveň jejich znalosti litevského jazyka musí odpovídat požadavkům na kategorie znalosti státního jazyka schválené [usnesením] a musí absolvovat standardní kurzy litevského jazyka [...] do jednoho roku od zahájení jejich pracovního poměru na pozici učitele, pokud během studia neabsolvovali kurz v rozsahu alespoň 22 hodin nebo 1 studijního kreditu.

17. Bod 26 postupu schváleného usnesením vlády č. 649 ze dne 6. června 2012 „o schválení popisu postupu vydávání, pozastavování a odnímání souhlasu k poskytování vzdělávacích programů cizích států a mezinárodních organizací (s výjimkou vysokoškolských studijních programů)“ (znění relevantní pro projednávanou věc ve znění usnesení vlády č. 785 ze dne 28. srpna 2013) stanoví povinnosti držitele souhlasu při uskutečňování školních vzdělávacích programů cizího státu nebo mezinárodní organizace zajistit znalost státního jazyka v souladu s obecnými programy [...] schválenými ministrem pro vzdělávání a vědu a dodržovat požadavky zákona o vzdělávání a dalších právních předpisů [...].

Rozhodné skutečnosti

18. Stěžovatelka je soukromá vzdělávací instituce působící v Litvě od roku 2004. Podle údajů Registračního centra státních podniků je zřizovatelem této vzdělávací instituce občan Litevské republiky, zatímco akcionáři jsou občané Dánského království, Finské republiky a Spojených států amerických [...]. Škola získala schválení vlády Litevské republiky a souhlas ministerstva pro vzdělávání,

vědu a sport Litevské republiky, podle nichž může poskytovat program Cambridge International AS/A level, a programy International Baccalaureate Primary Years a Middle Years.

19. Ve dnech 19. a 25. května 2022 provedla inspekce ve škole kontrolu dodržování zákona o státním jazyce a plnění [usnesení]. Ze zprávy o kontrole ze dne 26. května 2022, kterou vyhotovila inspekce, vyplývá, že kontrola se týkala následujících dokumentů: i) dokladů osvědčujících znalost státního jazyka; ii) nařízení týkajících se personálních záležitostí; iii) dokumentů určených k odeslání mimo instituci a iv) smluv. Tato zpráva o kontrole obsahovala zjištění, že: i) 18 zaměstnanců školy nesložilo zkoušku v souladu s předepsanou kategorií znalosti státního jazyka (nebo nepředložilo požadované doklady); ii) v kontrolovaných písemných materiálech nebyly zjištěny jazykové chyby.

20. Na základě výše uvedené kontrolní zprávy vydala odpůrkyně usnesení napadené v projednávané věci, v němž: i) konstatovala, že 18 zaměstnanců školy nesložilo zkoušku ze znalosti státního jazyka na úrovni II. kategorie (nebo nepředložilo potřebné doklady), jak je stanoveno v popisu schváleném [usnesením]; ii) konstatovala, že za tuto skutečnost je podle § 498 správního řádu Litevské republiky odpovědný ředitel školy; iii) uložila zaměstnancům školy, aby do 2. února 2023 složili zkoušku ze znalosti státního jazyka na úrovni II. kategorie (nebo předložili požadované doklady), a škole, aby tuto skutečnost písemně oznámila inspekci do 9. února 2023.

21. Navrhovatelka se odvolala k regionálnímu správnímu soudu ve Vilniusu a domáhala se zrušení usnesení odpůrkyně. Regionální správní soud ve Vilniusu zamítl odvolání navrhovatelky rozsudkem ze dne 17. listopadu 2022. Navrhovatelka podala kasační opravný prostředek k Nejvyššímu správnímu soudu Litvy.

Toto soudní kolegium

rozhodlo takto:

II.

22. Inspekce poté, co zjistila, že 18 zaměstnanců školy (podle údajů poskytnutých navrhovatelkou se jednalo o 5 státních příslušníků EU, 4 státní příslušníky USA, 3 státní příslušníky Jihoafrické republiky, 3 státní příslušníky Austrálie, jednoho státního příslušníka Ukrajiny a jednoho státního příslušníka Moldavska a jednoho učitele s dvojitým státním občanstvím, ruským a libanonským) nesložilo zkoušku ze znalosti státního jazyka na úrovni II. kategorie (nebo nepředložilo požadované doklady), jak je stanoveno v popisu schváleném [usnesením], vyzvala napadeným usnesením příslušné zaměstnance školy, aby buď složili zkoušku, nebo předložili požadované doklady. Požadavek uložený usnesením se vztahuje na administrativní pracovníky školy – ředitele a zástupce ředitele pro vzdělávání, jakož i na učitele působící na škole.

23. Navrhovatelka ve svých podáních zaprvé tvrdí, že se na ni požadavek podle článku 6 zákona o státním jazyce nevztahuje, neboť škola není podle názoru jejího kvalifikována jako „zařízení poskytující služby obyvatelstvu“. V tomto ohledu navrhovatelka uvádí, že škola, která funguje od roku 2004, poskytuje výuku v anglickém jazyce a zaměstnává zahraniční odborníky, je soukromou vzdělávací institucí, jejímiž zřizovateli nejsou ani stát, ani obce.

24. Navrhovatelka zdůrazňuje, že škola vykonává své činnosti v souladu se zákonem o státním jazyce a v plném rozsahu plní svou povinnost používat litevský jazyk v situacích, kdy to tento zákon výslovně vyžaduje. Navrhovatelka například vypracovává veškeré dokumenty ve státním jazyce, jak stanoví článek 4 zákona o státním jazyce, a splňuje požadavek, aby všechny školy vyučovaly své studenty mimo jiné ve státním jazyce, jak stanoví článek 12 tohoto zákona. Kromě toho všichni administrativní pracovníci školy, kteří jsou zodpovědní za první kontakt s veřejností, písemné nebo telefonické dotazy, jsou schopni komunikovat a komunikují plyně litevsky na odpovídající úrovni.

25. V této souvislosti navrhovatelka zdůrazňuje, že učitelé působící na škole neposkytují služby veřejnosti. Učitelé poskytují učivo žákům, jejichž rodiče/opatrovníci si dobrovolně vybrali tuto školu pro vzdělávání svých dětí a kteří dobrovolně uzavřeli smlouvu o poskytování služeb a za tyto služby platí poplatky. Smlouva o poskytování služeb, která je uzavřena v litevském a anglickém jazyce, stanoví, které programy mohou být studentům poskytovány, a to International Baccalaureate (primary or middle years) nebo program Cambridge International AS/A level. V obou těchto programech probíhá výuka v angličtině. Výuka v litevštině neprobíhá v žádném z programů. Výběrem této školy rodiče berou na vědomí, že v rámci daného programu bude jejich dětem poskytována výuka v angličtině. Navrhovatelka podle svého vyjádření za 20 let své činnosti neobdržela žádnou stížnost od rodičů, opatrovníků nebo studentů, která by se týkala používání anglického jazyka.

26. V souvislosti s požadavkem, aby učitelé složili státní jazykovou zkoušku, jak je uvedeno v usnesení odpůrkyně, navrhovatelka rovněž poukazuje na důležitou skutečnost, že učitelé začínají ve škole pracovat nejprve na základě smluv na dobu určitou a teprve pokud se rozhodnou zůstat v Litvě déle než dva roky, jsou zaměstnání na základě smluv na dobu neurčitou. Podle informací poskytnutých navrhovatelkou ne všichni učitelé, kteří byli podle usnesení povinni složit státní jazykovou zkoušku, měli v úmyslu setrvat v zaměstnání i po skončení smlouvy na dobu určitou.

27. Odpůrkyně ve své replice ke kasační stížnosti vyjádřila názor, že pojem „zařízení poskytující služby obyvatelstvu“ uvedený v článku 6 zákona o státním jazyce je jasný, založený na systematické metodě právního výkladu, tj. požadavky na znalost státního jazyka se vztahují na „pedagogy“ a „pedagogické pracovníky“. Podle odpůrkyně zákonodárce zahrnul do výčtu osob, které jsou povinny mít znalost státního jazyka na úrovni II. kategorie, jak osoby pracující ve veřejném sektoru (státní zaměstnanci, úředníci), tak osoby pracující v určitém oboru

v soukromém sektoru (pracovníci ve školství, kultuře, zdravotnictví, ale i pracovníci v jiných oborech). Odpůrkyně proto nesouhlasí s názorem navrhovatelky, že na osoby pracující v soukromém sektoru, zejména na zaměstnance právnických osob poskytujících vzdělávací služby v soukromém sektoru, se požadavky na znalost státního jazyka nevztahují. V tomto ohledu odpůrkyně mimo jiné poukázala na to, že soudu prvního stupně byl předložen dopis ministerstva Litevské republiky pro vzdělávání, vědu a sport č. SR-2861 ze dne 27. července 2022, který obsahuje oficiální stanovisko, dle něhož se požadavky na znalost státního jazyka vztahují na všechny učitele působící v programech všeobecného, odborného a neformálního vzdělávání bez ohledu na formu dané právní osoby nebo její vlastnickou strukturu.

28. Podle názoru odpůrkyně požadavek uvedený v usnesení, aby administrativní pracovníci a učitelé působící na škole složili státní jazykovou zkoušku předepsané kategorie, není v rozporu s čl. 72 odst. 3 školského zákona, jehož účelem je poskytnout možnost vzdělávání v cizích jazycích v souladu s metodikami vzdělávání jiných zemí. Účelem usnesení adresovaného vedení školy a učitelům, kteří v ní vyučují, je zajistit, aby splňovali požadavky na kvalifikaci stanovené právními předpisy, a nikoli jim zakázat výkon jejich funkcí v rámci poskytování vzdělávacích služeb. Odpůrkyně dále poukazuje na to, že ředitel a zástupce ředitele jsou povinni připravovat dokumenty ve státním jazyce, komunikovat s orgány veřejné správy, zaměstnanci instituce a rodiči studentů, a že tedy splňují všechna kritéria pro závěr, že musí mít znalost státního jazyka na úrovni II. kategorie. Podle názoru inspekce není takový požadavek přehnaný a je přiměřený sledovanému cíli.

29. Za těchto okolností soudní kolegium dospělo k závěru, že navrhovatelka, která je v projednávaném správním řízení adresátem napadeného usnesení, poskytuje veřejné služby, přičemž na vymezený okruh subjektů se vztahují právní povinnosti, které vyplývají z předem dohodnutého záměru stran poskytovat a přijímat za úplatu konkrétní obsah v anglickém jazyce.

30. Článek 49 první pododstavec SFEU stanoví, že v rámci ustanovení obsažených v kapitole 2 hlavy IV části třetí SFEU jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území jiného členského státu.

31. Vzhledem k okolnostem projednávané věci má soudní kolegium pochybnosti o tom, zda právní vztah, který vedl ke vzniku sporu, spadá do oblasti působnosti výše uvedené unijní právní normy. V této souvislosti je třeba zmínit dva protichůdné aspekty.

31.1. Aspekt státní příslušnosti zřizovatele školy
Má se za to, že svobody usazování se mohou dovolávat jak právníké, tak fyzické osoby, které jsou státními příslušníky členských států EU nebo ESVO [...]. Z obsahu článku 49 SFEU vyplývá, že svoboda usazování je zaručena na území jiného členského státu, než je stát, jehož státním příslušníkem je zřizovatel.

V projednávaném správním řízení je však zřizovatel školy státním příslušníkem Litevské republiky, což vyvolává otázku, zda lze danou situaci kvalifikovat jako tzv. „vnitrostátní situaci“, kdy jsou všechny okolnosti dané věci omezeny na jeden členský stát, a tudíž se unijní právo (v projednávané věci zejména článek 49 SFEU) nepoužije. Na druhé straně podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že jakákoliv opatření, která zakazují, brání nebo činí méně atraktivním výkon svobod zaručených článkem 49 SFEU, musí být považována za omezení svobody usazování (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. ledna 2015, Stanley International Betting a Stanleybet Malta, C-463/13, EU:C:2015:25, bod 45). S ohledem na povinnost vnitrostátních orgánů, včetně soudů, neuplatňovat vnitrostátní právní předpisy, které nejsou v souladu s unijním právem, a na skutečnost, že podle názoru soudního kolegia vnitrostátní právní úprava dotčená ve správním řízení vyvolává otázky ohledně souladu s úpravou obsaženou v článku 49 SFEU, je třeba mít za to, že v této souvislosti není státní příslušnost zřizovatele školy rozhodující. V této souvislosti je třeba rovněž poukázat na to, že akcionáři školy, kteří společně vlastní 100 % akcií tohoto vzdělávacího zařízení, jsou státními příslušníky Dánského království, Finské republiky a Spojených států amerických, a tedy mimo jiné státními příslušníky jiných členských států EU.

31.2. Aspekt činnosti školy
Soudní dvůr rozhodl, že organizace vysokoškolské výuky za úplatu je hospodářskou činností, na kterou se vztahuje kapitola 2 hlavy IV části třetí SFEU, je-li vykonávána státním příslušníkem jednoho členského státu v jiném členském státě stále a nepřetržitě z hlavní nebo vedlejší provozovny v posledně uvedeném členském státě (rozsudek ze dne 6. října 2020, Komise v. Maďarsko (Vysokoškolské vzdělávání), C-66/18, EU:C:2020:792, bod 160). Avšak vzhledem k tomu, že navrhovatelka v projednávané věci poskytuje program Cambridge International AS/A level a programy International Baccalaureate Primary Years a Middle Years, má předkládající soud pochybnosti o tom, zda se za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, použije článek 49 SFEU.

32. Za předpokladu, že situace v projednávané věci spadá do oblasti působnosti článku 49 SFEU, je podle názoru soudního kolegia třeba považovat požadavek, aby administrativní pracovníci a učitelé v soukromém vzdělávacím zařízení, v němž je výuka organizována výhradně v angličtině, ovládali státní jazyk na úrovni II. kategorie, za omezení svobody usazování.

33. Jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, lze omezení svobody usazování připustit pouze za podmínky, že je zaprvé odůvodněno některým z naléhavých důvodů obecného zájmu a zadruhé respektuje zásadu proporcionality, což znamená, že musí být způsobilé zajistit soudržným a systematickým způsobem uskutečnění sledovaného cíle a nesmí překračovat meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení (rozsudek ze dne 6. října 2020 ve věci Komise v. Maďarsko, C-66/18, EU:C:2020:792, bod 178).

34. Soudní dvůr ve své judikatuře uznal, že cíl spočívající v podpoře používání jednoho z úředních jazyků členského státu je legitimním zájmem, který v zásadě odůvodňuje omezení povinností vyplývajících ze svobody usazování zakotvené v článku 49 SFEU (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. dubna 2023 ve věci Las, C-202/11, EU:C:2013:239, bod 27). Pokud jde o slučitelnost konkrétního opatření omezujícího právo usazování se zásadou proporcionality, Soudní dvůr například rozhodl, že právní úprava členského státu, která by bez výjimky vyžadovala, aby vysokoškolské studijní programy byly poskytovány v úředním jazyce tohoto členského státu, by překračovala meze toho, co je nezbytné a přiměřené k dosažení cíle sledovaného touto právní úpravou, a sice ochrany a podpory tohoto jazyka. Taková právní úprava by totiž podle Soudního dvora ve skutečnosti vedla k uložení absolutní povinnosti používat tento jazyk ve všech vysokoškolských studijních programech s vyloučením jakéhokoli jiného jazyka a bez zohlednění důvodů, které mohou odůvodnit, že různé vysokoškolské studijní programy budou nabízeny v různých jazycích. Členské státy mohou naproti tomu v zásadě zavést povinnost používat v rámci těchto programů svůj úřední jazyk, pokud jsou s takovou povinností spojeny výjimky zajišťující, že v rámci univerzitního vzdělávání může být používán jiný než úřední jazyk (rozsudek velkého senátu ze dne 7. září 2022, Boriss Čilevičs a další, C-391/20, EU:C:2022:638, body 84–85).

35. Po posouzení specifické právní situace navrhovatelky, jak je popsána výše, zejména s přihlédnutím k tomu, že služby všeobecného vzdělávacího programu jsou podle čl. 72 odst. 1 zákona o vzdělávání poskytovány v rámci programů International Baccalaureate Primary Years a Middle Years a programu Cambridge International AS/A level, dospělo soudní kolegium k závěru, že právní rámec relevantní v projednávané věci nestanoví žádné výjimky z požadavku, aby administrativní pracovníci a učitelé vzdělávací instituce ovládali litevský státní jazyk na úrovni II. kategorie. Podle názoru soudního kolegia proto vyvstává otázka, zda jsou požadavky stanovené vnitrostátním právem za takových relevantních skutkových a právních okolností, jaké byly zjištěny v projednávané věci, přiměřené jednak ve vztahu k administrativním pracovníkům vzdělávacího zařízení a jednak ve vztahu k učitelům.

36. Kromě toho v rozsahu, v němž právní vztah, který vedl ke vzniku sporu, vyplývá z požadavku, aby občané cizích států (jakož i členských států EU), kteří chtějí vykonávat povolání učitele v soukromé vzdělávací instituci působící v Litevské republice, ovládali litevský jazyk na úrovni II. kategorie, je třeba mít na paměti, že povolání učitele, učitele odborného výcviku, pedagoga, speciálního pedagoga, logopeda, učitele specializovaného na vzdělávání neslyšících a nedoslýchavých žáků, učitele specializovaného na vzdělávání nevidomých nebo slabozrakých žáků, sociálně-pedagogického instruktora a školního psychologa je v Litevské republice regulovaným povoláním. Soudní kolegium připomíná, že za okolností projednávané věci není zpochybňována kvalifikace učitelů pracujících ve škole, ale že spor vznikl v souvislosti s dodatečným požadavkem ve vztahu k učitelům, za jehož splnění je odpovědná odpůrkyně, nikoliv příslušné vzdělávací instituce.

37. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací stanoví pravidla, podle nichž členský stát, který podmiňuje přístup k regulovanému povolání nebo jeho výkon na svém území získáním určité odborné kvalifikace, musí pro přístup k tomuto povolání a jeho výkon uznávat odborné kvalifikace nabyté v jednom nebo více jiných členských státech, které jejich držitele opravňují vykonávat v tomto členském státě stejné povolání ([...] článek 1). Podle článku 53 směrnice 2005/36/ES platí, že příslušníci povolání, kteří využijí uznávání odborných kvalifikací, musí mít jazykové znalosti nezbytné k výkonu povolání v hostitelském členském státě [...]. Každá kontrola jazykových znalostí musí být přiměřená činnosti, jež má být vykonávána [...].

38. V uživatelské příručce ke směrnici 2005/36/ES, kterou zveřejnila Evropská komise (<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/40185>), se uvádí, že hostitelský členský stát může požadovat znalost svého jazyka, je-li to odůvodněno povahou povolání, které má být vykonáváno. Rozhodně však jazykové požadavky nesmějí překročit meze toho, co je nezbytné k výkonu povolání. Hostitelský členský stát nesmí systematicky kontrolovat jazykové znalosti odborníků, kteří žádají o uznání své kvalifikace. To je umožněno pouze u povolání s důsledky pro bezpečnost pacientů, jako jsou lékaři, zdravotní sestry a ošetřovatelé atd. U všech ostatních povolání mohou být jazykové znalosti kontrolovány pouze v případech vážných a konkrétních pochybností a měly by být přiměřené činnosti, která je vykonávána (uživatelská příručka ke směrnici 2005/36/ES, s. 32).

39. Soudní dvůr ve své judikatuře setrvale uznává, že politika zaměřená na ochranu a podporu jazyka členského státu, který je národním jazykem a zároveň prvním úředním jazykem, není zakázána. Provádění této politiky však nesmí zasahovat do takové základní svobody, jako je volný pohyb pracovníků. Požadavky vyplývající z opatření určených k provedení takové politiky tedy nesmějí být v žádném případě nepřiměřené ve vztahu ke sledovanému cíli a způsoby jejich použití s sebou nesmějí nést diskriminaci na úkor příslušníků jiných členských států. Podle názoru Soudního dvora je například stále místo lektora na plný úvazek ve veřejných institucích odborného vzdělávání takovou pracovní pozicí, která odůvodňuje požadavek jazykových znalostí, pokud je dotčený jazykový požadavek uložen v rámci politiky podpory národního jazyka, který je zároveň prvním úředním jazykem, a pokud je tento požadavek uplatňován přiměřeným a nediskriminačním způsobem (rozsudek Soudního dvora ze dne 28. listopadu 1989 ve věci Anita Groener v. Minister for Education a City of Dublin Vocational Educational Committee, C-379/87, EU:C:1989:599, body 19 a 24).

40. S ohledem na výše uvedené má soudní kolegium pochybnosti o tom, zda je za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, požadavek na znalost státního jazyka kladený na učitele pracující v soukromém vzdělávacím zařízení, v němž je výuka organizována výhradně v angličtině, slučitelný s pravidly stanovenými v článku 53 směrnice 2005/36/ES.

III.

41. [...] musí se obrátit na Soudní dvůr s předběžnou otázkou [...] [povinnost obrátit se na Soudní dvůr podle čl. 267 třetího pododstavce SFEU].

42. Zodpovězení otázek uvedených ve výroku tohoto usnesení má pro projednávanou věc zásadní význam, neboť by umožnilo jednoznačně a jasně rozhodnout o tom, v jakém rozsahu se požadavek na znalost státního jazyka vztahuje na učitele a administrativní pracovníky ve vzdělávacích zařízeních, čímž by byla zajištěna zejména přednost unijního práva, a mimo jiné by umožnilo zajistit i jednotnou vnitrostátní judikaturu.

S ohledem na výše uvedené úvahy a [...] [odkaz na ustanovení procesního práva] soudní kolegium Nejvyššího správního soudu Litvy

rozhodlo takto:

[...] [standardní procesní formulace]

Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají k rozhodnutí následující předběžné otázky, které mají význam pro projednávanou věc:

„1) Musí být článek 49 Smlouvy o fungování Evropské unie vykládán v tom smyslu, že do jeho působnosti spadá požadavek na znalost státního jazyka stanovený vnitrostátním právem, který se vztahuje na administrativní pracovníky a učitele ve vzdělávacím zařízení zřízeném soukromou fyzickou osobou, které poskytuje mezinárodní středoškolský vzdělávací program a mezinárodní maturitní programy pro základní a střední stupeň?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, musí být článek 49 Smlouvy o fungování Evropské unie vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle níž se požadavek na znalost státního jazyka uplatní bez výjimky, zaprvé na všechny učitele pracující ve vzdělávacím zařízení zřízeném soukromou fyzickou osobou, které poskytuje mezinárodní středoškolský vzdělávací program a mezinárodní maturitní programy pro základní a střední stupeň, a zadruhé na administrativní pracovníky takového vzdělávacího zařízení, a to bez ohledu na okolnosti specifické pro činnost dotčeného vzdělávacího zařízení?

3) Musí být článek 53 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle níž se požadavek na znalost státního jazyka vztahuje bez výjimky na všechny učitele pracující ve vzdělávacím zařízení zřízeném soukromou fyzickou osobou a poskytujícím mezinárodní středoškolský vzdělávací program a mezinárodní maturitní programy pro základní a střední stupeň, a to bez ohledu na okolnosti specifické pro činnost dotčeného vzdělávacího zařízení?“

[...]

[standardní procesní formulace a obsazení soudu]

PRACOVNÍ DOKUMENT